

Permanent oppholdstillatelse

JURK

juridisk rådgivning for kvinner

FORORD

Denne brosjyren er utgitt av Juridisk rådgivning for kvinner (JURK). JURK er et studentdrevet rettshjelptiltak som gir gratis juridisk rådgivning til alle som definerer seg som kvinner.

JURK tar forbehold om regelendringer i tiden etter publisering.

Vi takker for gode innspill fra øvrige medarbeidere i JURK.

Anna Mesel
Adriana Pooja Joseph
Jonas Kaas Korsåsen
Pernille Andersson Egenæss
Ella Ørn Halvorsen
Kristin Eielsen Braadland
Emilie Svendsen
Maria-Elena Secara
Henriette Nordal

Oslo, mars 2023

INNHALDSFORTEGNELSE

1.0	Innledning	3
1.1	Brosjyrens formål	3
1.2	Forkortelser	3
2.0	Permanent oppholdstillatelse.....	3
2.1	Fra midlertidig til permanent opphold	3
2.2	Hva er en permanent oppholdstillatelse?	4
3.0	Kravene for permanent oppholdstillatelse	5
3.1	Oppholdstid.....	5
3.1.1	Opphold utenfor Norge.....	6
3.1.2	Unntak fra kravet til oppholdstid	7
3.2	Tidligere oppholdstillatelse	7
3.3	Krav om selvforsørgelse (inntekt).....	8
3.3.1	Hvor mye må utlendingen tjene?.....	8
3.3.2	Utlendingen kan ikke motta økonomisk stønad.....	8
3.3.3	Unntak fra selvforsørgelseskravet.....	9
3.4	Opplæring og prøver i norsk og samfunnskunnskap.....	9
3.4.1	Unntak fra opplæring og prøver i norsk og samfunnskunnskap.....	10
3.5	Ingen grunn til utvisning	10
4.0	Søke om permanent oppholdstillatelse.....	11
4.1	Søknadsgebyr.....	11
4.2	Når bør utlendingen søke?.....	11
5.0	Utlendingen kan miste sin permanente oppholdstillatelse.....	11
6.0	Klageadgang.....	12
7.0	Hvor kan du få hjelp?	12

1.0 Innledning

1.1 Brosjyrens formål

Denne brosjyren gir en kortfattet presentasjon av juridiske spørsmål om permanent oppholdstillatelse.

Formålet med brosjyren er å veilede leseren om hvilke krav som stilles for permanent oppholdstillatelse, og hvilke rettigheter det gir.

Vær oppmerksom på at reglene for permanent oppholdstillatelse kan endre seg. Du kan gå inn på www.udi.no for oppdatert informasjon. Nettsiden inneholder også god informasjon om reglene som gjelder for permanent oppholdstillatelse.

1.2 Forkortelser

Utl. - Utlendingsloven

UDI - Utlendingsdirektoratet

2.0 Permanent oppholdstillatelse

2.1 Fra midlertidig til permanent opphold

Når en utlending får opphold i Norge for første gang, får hun en midlertidig oppholdstillatelse. Det betyr at hun får en oppholdstillatelse som varer frem til en bestemt dato

Dersom hun ønsker å bli i Norge, og oppfyller kravene for permanent oppholdstillatelse, kan hun søke på dette.

Utl. § 62

2.2 Hva er en permanent oppholdstillatelse?

En permanent oppholdstillatelse gir bedre rettigheter enn en midlertidig oppholdstillatelse, blant annet fordi den er uten tidsbegrensning. Det betyr at utlendingen kan fortsette å bo her så lenge hun vil, uten at hun må søke på permanent oppholdstillatelse igjen. Dette skiller permanent oppholdstillatelse fra midlertidig oppholdstillatelse.

En permanent oppholdstillatelse er et selvstendig oppholdsgrunnlag. Det betyr at en utlending som har fått en permanent oppholdstillatelse, ikke lenger må oppfylle kravene til den midlertidige oppholdstillatelsen hun hadde tidligere.

For eksempel kan en utlending som hadde familieinnvandring med ektefelle som midlertidig oppholdstillatelse, skille seg *etter* at hun har fått en permanent oppholdstillatelse. Dette vil ikke påvirke den permanente oppholdstillatelsen hennes.

Et annet eksempel er hvis utlendingen hadde en arbeidstillatelse som midlertidig oppholdstillatelse, og nå har fått en permanent oppholdstillatelse. Da kan hun miste eller bytte jobb uten at hun mister den permanente oppholdstillatelsen sin.

Permanent oppholdstillatelse gir også et sterkere vern mot utvisning. Det betyr at det skal mer til for å utvise noen med en permanent oppholdstillatelse, enn noen med en midlertidig oppholdstillatelse.

Det er fortsatt mulig å bli utvist, men det skal mye til. For eksempel kan utlendingen bli utvist hvis hun begår en straffbar handling som kan føre til fengselsstraff i mer enn to år.

3.0 Kravene for permanent oppholdstillatelse

Utl. § 62

For å få permanent oppholdstillatelse må søkeren oppfylle en rekke krav. Som regel må *alle* kravene være oppfylt. Merk at det finnes noen unntak. Dersom man oppfyller alle kravene, har man rett på permanent oppholdstillatelse.

Det stilles krav om:

- Oppholdstid
- Tidligere oppholdstillatelse
- Selvforsørgelse (inntekt)
- Opplæring og prøver i norsk og samfunnskunnskap
- Ingen grunn til utvisning

Du kan lese mer om hvert enkelt krav og unntakene nedenfor.

Merk at *alle* kravene for å få permanent oppholdstillatelse må være oppfylt *samtidig*. For eksempel kan ikke utlendingen skille seg før kravet til oppholdstid er oppfylt, dersom hun har familieinnvandring med ektefellen som midlertidig oppholdstillatelse.

3.1 Oppholdstid

Utl. § 62

Det første kravet er oppholdstid i Norge. Med oppholdstid menes den tiden utlendingen har bodd fast i Norge (botid). Utlendingen må ha bodd i Norge de siste tre eller fem årene før hun kan ha rett på permanent oppholdstillatelse.

Kravet til fem års oppholdstid gjelder utlendinger som har:

- opphold etter søknad om beskyttelse (asyl),

- beskyttelse som familiemedlem til en flyktning (avledet asyl),
- kommet til Norge som overføringsflyktning,
- opphold på grunn av sterke menneskelige hensyn, eller
- familieinnvandring med noen av gruppene i punktene over.

For de utlendingene som ikke er i gruppene nevnt ovenfor, gjelder det et krav om tre års oppholdstid i Norge.

Kravet om oppholdstid regnes fra det tidspunktet da utlendingen fikk innvilget sin første midlertidige oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse. Utlendingen må ikke nødvendigvis oppfylle kravet til oppholdstid på selve søknadstidspunktet. Det kan være tilstrekkelig at det oppfylles i løpet av saksbehandlingstiden.

3.1.1 Opphold utenfor Norge

Utlendingen kan ikke ha oppholdt seg for mye i utlandet i tiden før hun søker om permanent oppholdstillatelse. Det er ulike krav for de som må ha en oppholdstid på tre år og fem år.

Utlendinger med krav til tre års oppholdstid

Utlendinger som har krav om tre års oppholdstid kan ikke ha vært utenfor Norge i mer enn syv måneder totalt i løpet av de siste tre årene.

Utlendinger med krav til fem års oppholdstid

Utlendinger som har krav til fem års oppholdstid kan ikke ha vært utenfor Norge i mer enn ti måneder totalt i løpet av de siste fem årene.

3.1.2 Unntak fra kravet til oppholdstid

- I noen få tilfeller må ikke utlendingen oppfylle kravet til oppholdstid. Det kan være hvis utlendingen har hatt en oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse det siste året, og et av alternativene under er oppfylt: utlendingen har hatt langvarig opphold i Norge, eller
- det foreligger særlig sterke rimelighetsgrunner.

Kravet om særlig sterke rimelighetsgrunner praktiseres strengt, og det skal mye til for å få unntak.

3.2 Tidligere oppholdstillatelse

Utl. § 62

Det stilles også krav om at utlendingen har hatt en midlertidig oppholdstillatelse som kan gi rett til permanent oppholdstillatelse. Dette må utlendingen ha hatt sammenhengende i de siste tre eller fem årene. Se punkt 3.1 for hvilke grupper som må ha dette i fem år.

Det er ikke alle midlertidige oppholdstillatelser som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse.

Dersom utlendingen har hatt en midlertidig oppholdstillatelse som ikke danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse *i løpet av* de siste tre eller fem årene, kan hun ikke få permanent oppholdstillatelse nå.

Du kan se i vedtakene du har fått fra UDI om den eller de midlertidige oppholdstillatelsene du har hatt danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse.

Dersom det ikke står i vedtaket, eller du har mistet vedtaket, kan du ringe UDI for å spørre dem om din oppholdstillatelse danner grunnlag for permanent opphold.

3.3 Krav om selvforsørgelse (inntekt)

3.3.1 Hvor mye må utlendingen tjene?

Det stilles krav til at utlendingen kan forsørge seg selv. Det innebærer at utlendingen i løpet av de siste tolv månedene har hatt en inntekt som er minst 2,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Grunnbeløpet i folketrygden endres hvert år, noe som vil si at selvforsørgelseskravet også endres fra år til år.

Utlendingen må ha tjent minst 296 550 kroner i året før skatt de siste tolv månedene hvis hun søker i 2023. Da vil selvforsørgelseskravet være oppfylt.

Utlendingen kan oppfylle selvforsørgelseskravet ved å legge sammen ulike former for inntekt.

Dette kan være:

- lønn for arbeid,
- pensjon eller andre faste, periodiske ytelser,
- sykepenger, svangerskapspenger, foreldrepenger, alderspensjon, dagpenger, arbeidsavklaringspenger eller stønad til enslig mor eller far etter folketrygdloven,
- studielån eller studiestipend og
- introduksjonsstønad.

3.3.2 Utlendingen kan ikke motta økonomisk stønad

Det er et krav at utlendingen de siste tolv månedene ikke har mottatt økonomisk stønad (økonomisk sosialhjelp). Det er noen få unntak hvor utlendingen kan motta økonomisk stønad uten at dette påvirker

selvforsørgelseskravet.

3.3.3 Unntak fra selvforsørgelseskravet

Det er noen grupper som kan få unntak fra selvforsørgelseskravet. Det betyr at utlendingen ikke trenger å tjene penger for å få permanent oppholdstillatelse.

Den første gruppen avhenger av utlendingens alder. Dersom utlendingen er under 18 år eller over 67 år, får hun unntak fra selvforsørgelseskravet.

Den andre gruppen gjelder enkelte studenter og elever. Disse må ha gått på skole eller studert de siste tolv månedene eller to semestrene. Det samme gjelder elever gjennom enkelte tiltak fra NAV. Det er kun noen av disse elevene og studentene som kan få unntak fra selvforsørgelseskravet.

Den tredje gruppen gjelder personer som er skadet eller av andre grunner ikke kan ta arbeid. Dersom utlendingen har rett på uføretrygd eller ikke har vært i stand til å ha lønnet arbeid utover 50 prosent de siste 12 månedene, kan hun få unntak fra selvforsørgelseskravet.

Den fjerde gruppen er utlendinger som har en oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag som følge av mishandling.

UDI kan i noen få andre tilfeller gjøre unntak fra selvforsørgelseskravet. Det er hvis det er særlige grunner i saken til utlendingen. Det skal veldig mye til for at UDI gjør unntak hvis utlendingen ikke omfattes av en av gruppene nevnt over.

3.4 Opplæring og prøver i norsk og samfunnskunnskap

Utl. § 62

Det stilles også krav om at utlendingen har gjennomført

opplæring og bestått prøver i norsk og samfunnskunnskap.

Reglene om krav til gjennomført opplæring og prøve har endret seg flere ganger i løpet av årene. Derfor er det ulike krav. Hvilke krav som gjelder avhenger blant annet av når utlendingen kom til Norge og hvilken oppholdstillatelse utlendingen har. Du kan besøke denne nettsiden for å finne ut hvilke krav som gjelder for deg: <https://www.udi.no/ord-og-begreper/guide-prover-og-opplaring-for-a-fa-permanent-oppholdstillatelse/>

Du kan også ta kontakt med kommunen du bor i hvis du har spørsmål om opplæringen og prøver.

3.4.1 Unntak fra opplæring og prøver i norsk og samfunnskunnskap

Noen utlendinger kan få unntak fra kravet om opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Du kan kontakte kommunen du bor i hvis du lurer på om du kan få unntak. Hvis du trenger hjelp med å søke om fritak fra kravet til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, kan du kontakte Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF).

3.5 Ingen grunn til utvisning

Det siste kravet er at utlendingen ikke kan ha gjort noe som gjør at hun kan utvises.

For eksempel kan UDI nekte å gi utlendingen permanent oppholdstillatelse dersom hun har blitt dømt til fengsel eller fått bot for forhold som kan føre til fengselsstraff.

Et annet eksempel er hvis utlendingen har gitt uriktige opplysninger til UDI eller politiet.

Dersom utlendingen har fått fengselsstraff eller bot for

forhold som kan føre til fengselsstraff, og ikke blir utvist, kan hun kanskje få permanent oppholdstillatelse senere. Da må hun ha oppholdt seg i Norge i en ekstra tid i tillegg til den vanlige oppholdstiden på tre eller fem år. En oversikt over hvor mye ekstra tid hun må vente finnes på www.udi.no.

4.0 Søke om permanent oppholdstillatelse

4.1 Søknadsgebyr

Det koster 3 800 kroner å søke om permanent oppholdstillatelse. Merk at dette kan endres. Du kan besøke www.udi.no/gebyr for oppdatert informasjon.

4.2 Når bør utlendingen søke?

Dersom utlendingen søker om permanent oppholdstillatelse *senest en måned* før hennes nåværende oppholdstillatelse utløper, har hun rett til å oppholde seg i Norge inntil søknaden endelig er avgjort. Utlendingen kan da oppholde seg i Norge på de samme vilkårene som hennes nåværende midlertidige oppholdstillatelse.

På UDI sine nettsider er det mulig å finne ut omtrent hvor lang tid det tar å behandle en søknad om permanent oppholdstillatelse. Nettsiden oppdateres jevnlig. Se denne lenken: www.udi.no/ord-og-begreper/guide-til-saksbehandlingstid-permanent-eller-varig-opphold/.

5.0 Utlendingen kan miste sin permanente oppholdstillatelse

Utl. § 62 og § 63

Det er mulig å miste den permanente oppholdstillatelsen. Det kan skje dersom utlendingen oppholder seg utenfor Norge i mer enn to år sammenhengende.

Utlendingen kan også miste den permanente

oppholdstillatelsen dersom hun har gitt uriktige opplysninger, eller unnlatt å gi viktige opplysninger i forbindelse med søknaden.

6.0 Klageadgang

Utl. § 76

Utlendingen kan klage på vedtak truffet av politiet, norsk utenriksstasjon og UDI.

Svar på søknad om permanent oppholdstillatelse skal som hovedregel begrunnes. Svaret skal inneholde opplysninger om klageadgang, klagefrist, klageinstans, fremgangsmåten ved klage og utlendingens rett til innsyn i sakens dokumenter.

7.0 Hvor kan du få hjelp?

JURK (Juridisk rådgivning for kvinner) er en rettshjelpsorganisasjon som gir gratis veiledning og bistand til alle som definerer seg som kvinner.

Du kan alltid sende inn saken din til oss elektronisk! Det kan du gjøre på www.jurk.no → «Send oss din sak!»

Skippergata 23, 0154 Oslo
Tlf: 22 84 29 50

Jussbuss er en rettshjelpsorganisasjon som gir gratis veiledning og bistand til både kvinner og menn.
Tlf: 22 84 29 00

Krisesenter gir hjelp til kvinner og menn som er utsatt for mishandling, i hele Norge. Mer informasjon står på internettsiden:
www.krisesenter.com

Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF) gir praktisk hjelp og veiledning.
Tlf: 22 03 48 30, www.seif.no

Utlendingsdirektoratet (UDI) har veiledningsplikt, og skal svare på spørsmål om utlendingsrett.
Tlf: 23 35 16 00, www.udi.no

ROSA gir praktisk hjelp og informasjon om bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel.
Tlf: 22 33 11 60, www.rosa-help.no

MiRA Ressurssenter arbeider med spørsmål knyttet til likestilling for innvandrere- og flyktningkvinner i Norge.
Tlf: 22 11 69 20, www.mirasenteret.no

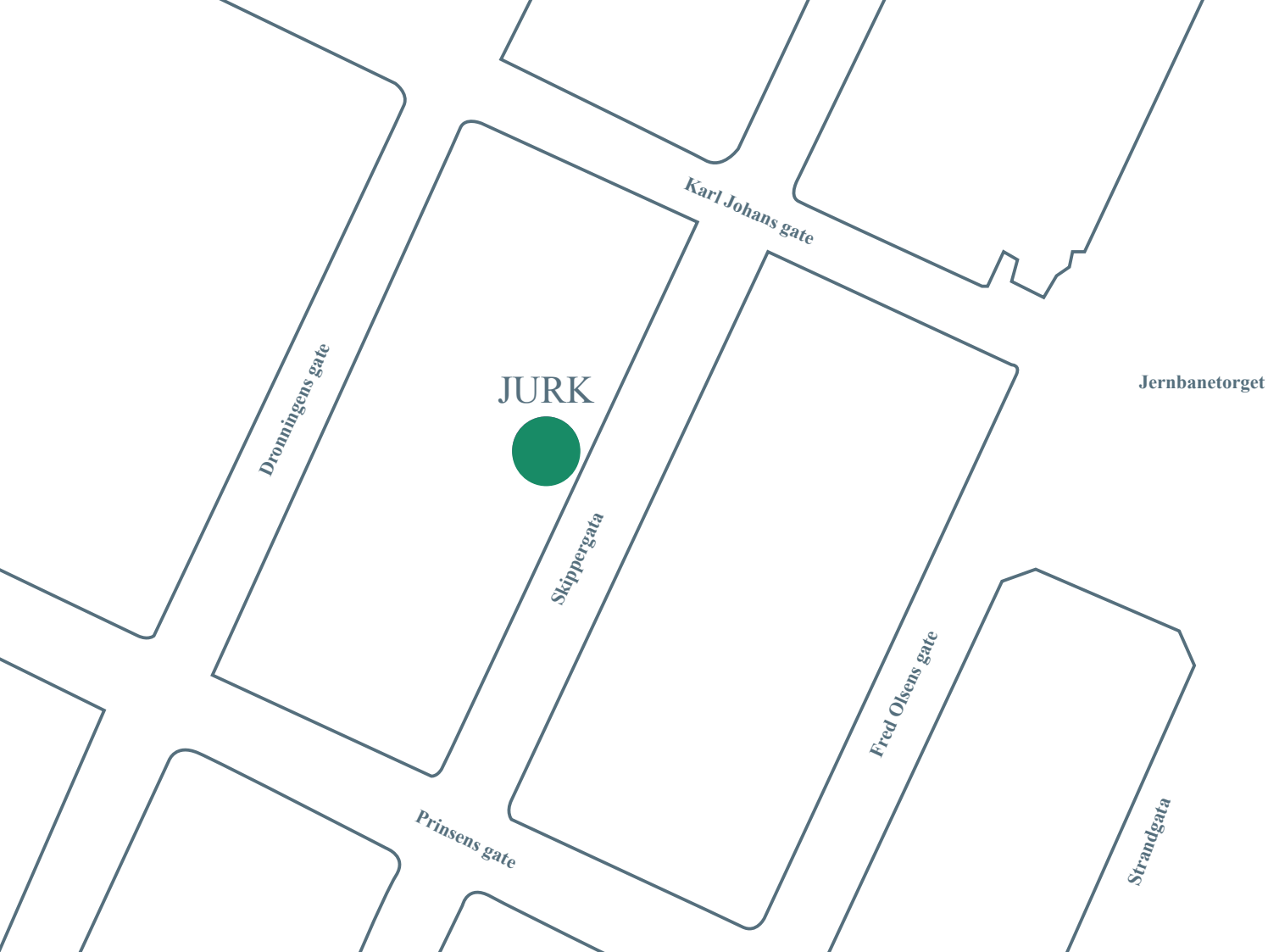
Caritas gir praktisk hjelp og juridisk veiledning på flere språk.
Tlf: 23 33 43 60, www.caritas.no

Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS) gir rettshjelp og veiledning.

Tlf: 22 36 56 60, www.noas.no

Kontoret for fri rettshjelp (Oslo og omegn) gir veiledning og konkret juridisk hjelp gratis.
Tlf: 23 48 79 00, www.frirettshjelp.com

Likestillings- og diskrimineringsombudet
Tlf: 23 15 73 00, www.ldo.no

KONTAKT OSS

**Telefon:
22 84 29 50**

**Adresse:
Juridisk rådgivning for kvinner
Skippergata 23
0154 Oslo**

www.jurk.no

